

Strategi biologisk mångfald i ängsytor 2022

OM RAPPORTEN:

Titel: Strategi biologisk mångfald i ängsytor i Ekerö kommun

Datum: 2022-11-01

Rapporten bör citeras enligt följande: Björklund, M. (2022). *Strategi biologisk mångfald i ängsytor i Ekerö kommun*. Calluna AB.

Foton i rapporten: Samtliga foton i rapporten Marie Björklund © Calluna AB eller Susanne Öjerstam, Bjerking AB där inget annat anges.

Omslag: Bilderna föreställer miljöbilder från Ekerö kommun.

OM UPPDRAGET:

På uppdrag av: Ekerö kommun

Uppdragsgivarens kontaktperson: Hanna Emilsson

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

Projektledare: Marie Björklund (Calluna AB) respektive Susanne Öjerstam (Bjerking AB)

Rapportförfattare: Marie Björklund (Calluna AB)

Fältarbete: Marie Björklund (Calluna AB) samt Susanne Öjerstam (Bjerking AB).

Kartproduktion: Andreas Sourpetsis (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: Petter Andersson (Calluna AB)

Callunas interna projektkod: MBD0054

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	5
2.1	Uppdraget.....	5
3	Bakgrund	6
3.1	Äng eller gräsmatta – om hävdgynnade växter	6
3.2	Pollinerande insekter	6
4	Metod och genomförande	8
4.1	Urval av ytor	8
4.2	Datainsamling.....	8
4.3	Tidpunkt för arbetet och utförande personal.....	9
5	Resultat	10
5.1	Övergripande inventeringsresultat.....	10
5.2	Strukturer för pollinerare.....	12
5.3	Lite om artrikedomen.....	14
5.4	Invasiva arter.....	16
6	Övergripande riktlinjer	17
6.1	Skötsel av äng.....	17
7	Förslag strategi	20
7.1	Differentierad skötsel på stora ytor	20
7.2	Aktiva åtgärder för att gynna ängsflora.....	20
7.3	Vildbin och dagfjärilar	20
7.4	Brynmiljöer	21
8	Rekommendationer	22
8.1	Kommunikation.....	23
9	Referenser	24
	Bilaga 1 – Objektsbilaga	25

1 Sammanfattning

Calluna AB och Bjerking AB har tagit fram den här strategin för biologisk mångfald i ängsytor åt Ekerö kommun. Inventeringarna och rapportarbete har skett under hösten 2022.

Strategin innebär att lämpliga gräsmarker bland kommunens skötselytor (inklusive bruksgräsytor) väljs ut för att få ändrad skötsel. Den nya skötseln syftar till att öka biologisk mångfald i gräsmarkerna samtidigt som kommunens kostnader för skötseln minskar.

Resultatet visar att det finns gräsytor som är relativt artrika och med potential att utvecklas för att höja biodiversiteten. Det gäller både kärlväxter och förutsättningar för pollinatörer som gaddsteklar, fjärilar med mera. Däremot har gräsytor på lerjordar oftast lägre potential, i alla fall för att utveckla en artrik ängsflora utan stora insatser.

I strategin lyfts förslag på hur kommunen kan arbeta för att höja biodiversiteten i de gräsytor man sköter. Det finns även rekommendationer om hur arbetet kan gå vidare efter årets insats.

Det föreslås även insatser för att involvera kommunmedborgarna så att den ändrade skötseln kan mötas av förståelse och intresse.

Figur 1. Gräsyta på refug centralt på Ekerö.

2 Inledning

2.1 Uppdraget

Bjerking AB fick i augusti 2022 i uppdrag av Ekerö kommun att ta fram en strategi för biologisk mångfald i ängsytor.

Calluna AB har tillsammans med Bjerking AB tagit fram strategin. Syfte med uppdraget är att kommunen ska utveckla skötseln i sina gräsmarker så att det främjar biologisk mångfald. Ett annat syfte är att sänka kostnaderna för kommunen genom att ett urval av gräsytor inte behöver klippas flera gånger varje år.

Ekerö kommun ligger i Mälaren och omfattar flera öar. Utredningen är främst utförd i Ekerö tätort och på Färingsö, bland annat kring Stenhamra tätort.

Utredningen och inventeringarna är framför allt inriktade på kärlväxter men strukturer för pollinatörer har också noterats i fält.

Förutsättningar

Uppdraget startade i september 2022 och alla fältbesök gjordes under september. Den sena inventeringsperioden har gjort att flera kärlväxtarter säkerligen har missats. Tidpunkten är också fel för inventering av pollinerande insekter. Insektsinventering har inte ingått i uppdraget.

De flesta ytor som har fältbesökts har varit välklippta gräsmattor. Även det innebär att arter kan ha missats.

Figur 2 som pedagogiskt visar hur mycket mer arter man ser när gräsytan inte är nyklippt. I den oklippta delen hittades flera fina arter som inte gick att upptäcka i den nyklippta. Här är det tre olika intensiteter i skötseln.

3 Bakgrund

3.1 Äng eller gräsmatta – om hävdgynnade växter

Kommunen sköter mycket mark och en hel del är så kallade bruksgräsytor. Det är gräsmattor mellan villaområden, intill mataffärer, parkeringar, badplatser och mycket mer. Det är vanligt att de här gräsmarkerna klipps flera gånger varje sommar ungefär så som vi brukar sköta en gräsmatta i villaträdgården. Jorden är oftast ditlagd matjord med höga näringshalter. Det skapar en gräsyta med kortsnaggad grässvål där endast mycket lågväxande arter hinner blomma. Vid vanlig gräsmatteskötsel låter man det avklippta gräset ligga kvar vilket medför att näringen i vegetationen återförs till marken, vilket missgynnar ängsfloran. Ofta är gräsytor insådda och arterna som växer där brukar vara ungefär de samma oavsett vilken gräsmatta man studerar.

Om man jämför en gräsmatta med en traditionell äng hittar man flera olikheter:

- Näringsinnehåll i marken
Näringsinnehållet i en äng är ofta lägre då man använder höet som klipps och på så vis kontinuerligt för bort näringen som finns i höet.
- Artsammansättning
I ängen är växtarterna ofta naturliga och har spritt sig hit under lång tid.
- Mängden arter som går upp i blom och sätter frö
En äng slårs vanligtvis en gång per sommar och då på sensommaren. Det gör att huvuddelen av växterna hinner gå upp i blom, sätta frö och fröa av sig.

De ofta lågväxta ängsväxterna konkurreras ut av snabbväxande näringskrävande arter. Därför försvinner ängsväxterna från en äng om man till exempel gödslar marken. Samma effekt får man om man inte tar bort det slagna höet utan låter det ligga kvar och kväva de känsligare ängsarterna.

Det här är en kortfattad summering och för att få en bättre förståelse för ängen och dess arter finns litteratur att läsa. Boken "Om hävden upphör" (Ekstam & Forshed 1992) är utmärkt om man vill fördjupa sig i olika arters förutsättningar i gräsmarker. I kapitel 6 "Riktlinjer" i den här rapporten står mer om skötseln av ängsmark.

I det här uppdraget har vi tittat på växtinnehållet i gräsmarkerna för att bedöma potentialen att öka biologisk mångfald genom ändrad skötsel.

3.2 Pollinerande insekter

Ekosystemtjänsten pollinering har uppmärksammats alltmer, kanske delvis på grund av rapporter om minskade mängder insekter i naturen. Utan pollinering blir människan av med mycket av den mat vi äter eftersom frukter, bär och grönsaker behöver pollineras för att bildas. Ängens växter är sinnebilden av surrande humlor och bin och fladdrande fjärilar – alla viktiga grupper av pollinerare.

För att gynna pollinerare som vildbin och dagfjärilar behöver man tänka både på boplatser och födosökmiljöer. Vildbin och andra gaddsteklar är beroende av lämpliga bosubstrat. Många anlägger bohål i lättgrävd jord, t ex sandiga och grusiga jordar. Andra arter är beroende av håligheter ovan marknivå till exempel gamla gångar efter skalbaggs-larver i död ved eller ihåliga växtstjälkar.

Förutom boplatser behöver vildbin födosöka och samla pollen till sin avkomma. Här kommer vikten av blomrika marker in. Det finns vildbin som är specialiserade på vissa blomarter medan andra är mer generalister. Därför är en mångfald av växtarter viktigt.

Boplatser och födosöksplatser behöver finnas inom rimliga avstånd från varandra för att vildbin ska trivas.

I det här uppdraget har vi tittat på strukturer som gynnar vildbin och fjärilar. Det är strukturer där vildbin kan bygga bo och förutsättningar för födosök för vildbin och fjärilar.

4 Metod och genomförande

4.1 Urval av ytor

Urvalet av ängsytor som har besökts har gjorts av Bjerking AB utifrån underlag tillhandahållet av kommunen. Underlaget utgörs av kommunens skötselytor, varav ett första urval har gjorts av markklasserna ängsytor (ett 15-tal objekt), bruksgräsytor (187 objekt) och naturmark (364 objekt varav en liten del är gräsmarker).

Skötselytor som inte har tagits med är badplatser (även om intilliggande gräsmarker finns med), gator och vägar, hårdgjorda ytor, perenna rabatter med flera.

Alla ängsytor har fältbesökts.

Vid urvalet bland bruksgräsytor och naturmark har ortofoton använts för att bedöma nuvarande markanvändning, främst för att skilja ut öppen mark från skogsmark ur underlaget "naturmark". Tätortsnära gräsmarker har prioriterats. Urval av objekt bland bruksgräsytor har även gjorts med hjälp av jordartskartor där ytor på sandiga, grusiga jordarter, morän eller fyllning åtminstone delvis förekommer i de utvalda objekten. Ytor på lera, gyttjelera och torv har valts bort.

Objekten som har valts ut är större än 100 m².

Urvalet prioriterades strikt då tiden för projektet har varit begränsad.

Figur 3. Stor vårtbitare vid dammen i objekt 10.

4.2 Datainsamling

Fältdata samlades in i appen FieldMap. Följande har noterats i fält:

- Naturtyp och biotop
- Bedömning prioritering för skötsel
- Areal
- Inventeringsdatum
- Inventerare
- Naturvårdsarter med fokus på gräsmarksarter
- Beskrivning av området inklusive pågående skötsel
- Skötsel- och åtgärdsförslag

Dessutom noterades strukturer för pollinerare enligt följande:

- Förekomst av död ved graderat på 4-gradig skala
- Blomrikedom på 4-gradig skala
- Sandförekomst på 3-gradig skala
- Förekomst av bryn på 2-gradig skala

Livsmiljöindex beräknas sen utifrån de ingående variablerna. För varje lokal summeras poängen för alla strukturerna. Högsta möjliga index är 9 poäng. Metoden för struktur för pollinerare och beräkning av index följer Andersson (2019) där metoden redovisas utförligt.

4.3 Tidpunkt för arbetet och utförande personal

Allt fältarbete utfördes under perioden 7–14 september 2022 av Marie Björklund (Calluna AB) och Susanne Öjerstam (Bjerking AB).

Figur 4. En av kommunens mindre badplatser som kantas av igenväxande gräsmark.

5 Resultat

5.1 Övergripande inventeringsresultat

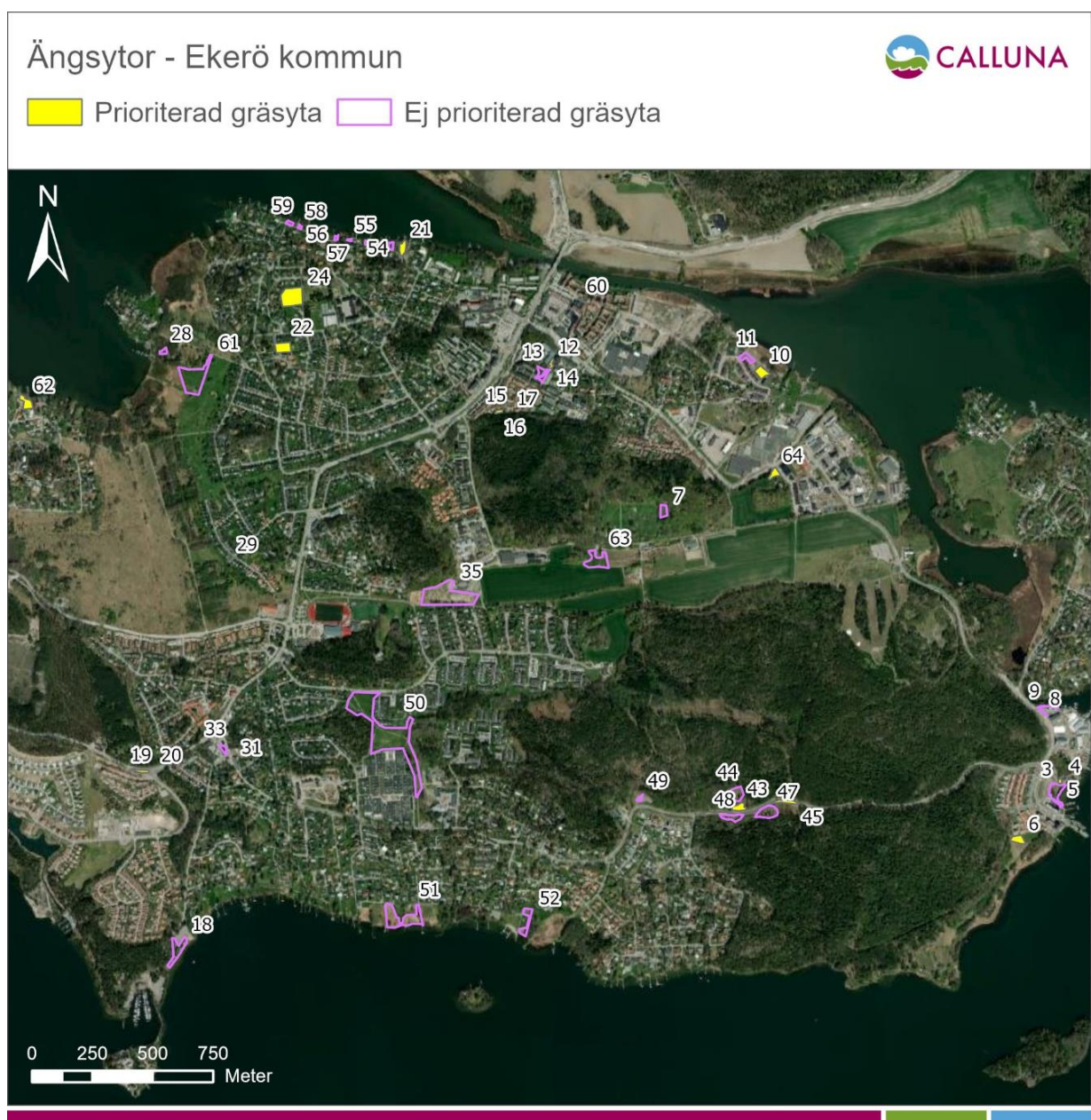
Totalt har 61 avgränsade objekt inventerats i fält. Av dem har 24 prioriterats för ändrad skötsel till ängsskötsel (39 %). Ytterligare några områden har besökts men avfärdats efter en kort besiktning. De objekten finns inte beskrivna i objektsbilagan (bilaga 1). Det handlar om objekt som kommit med i urvalet felaktigt, typ öppna grusplaner och liknande.

Alla inventerade objekt presenteras i bilaga 1. Tillsammans med respektive objekt beskrivs även kärlväxtfloran med arter. Här framgår vilka objekt som prioriteras för ängsskötsel samt beskrivna skötsel förslag och foto från varje objekt. I figurerna 6 (södra inventeringsområdet) och 7 (norra inventeringsområdet) syns alla objekt i en karta och det framgår vilka objekt som har prioriterats för ängsskötsel.

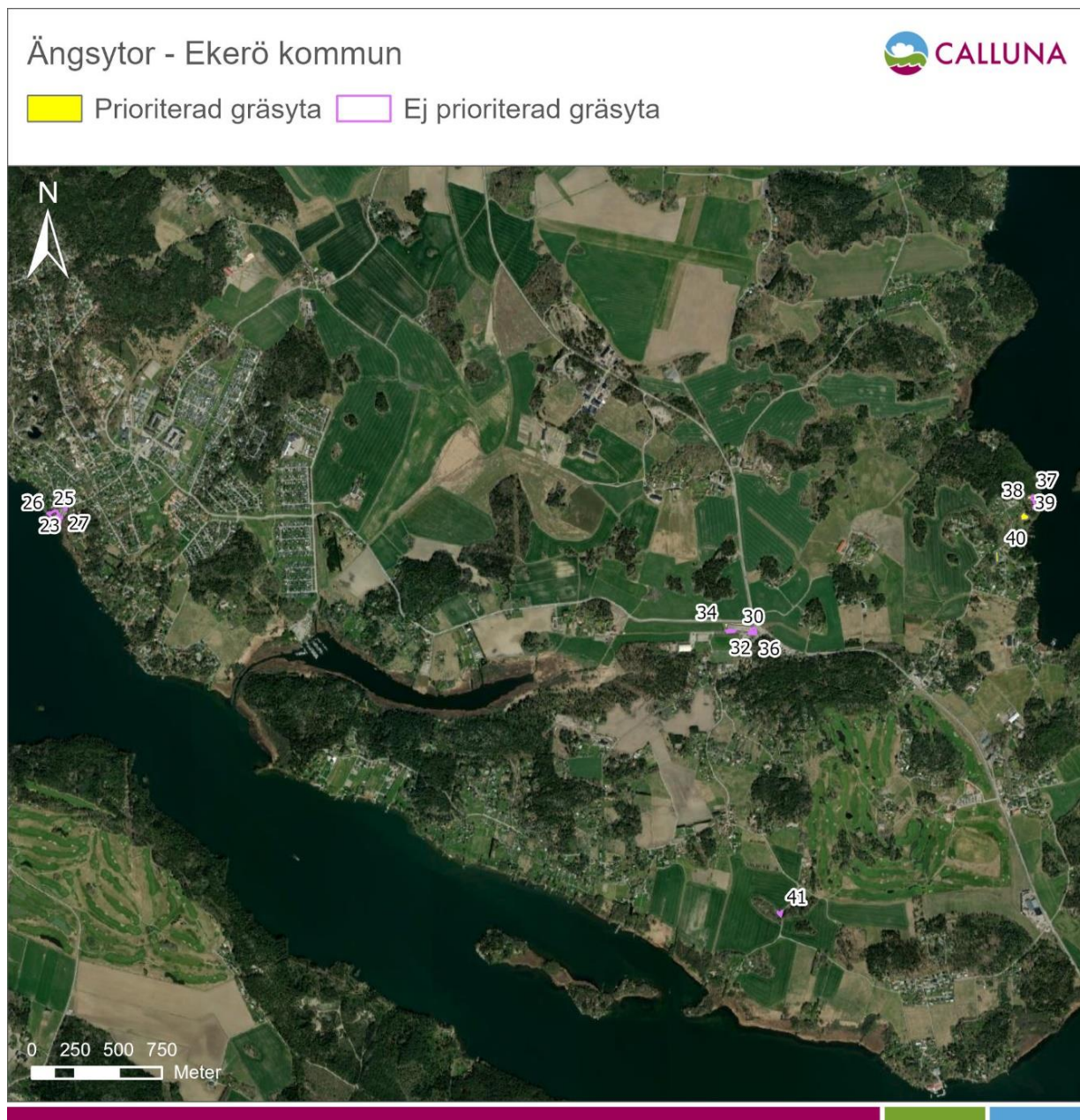
Det var stor skillnad på gräsytor på sandig jord och på tyngre lerjordar. Längs stränderna var jordarna oftast av den senare typen och därmed mindre artrika. På torrare och lättare jordar var artrikedomen högre.

Figur 5. Här växer käringtand, ängshavre, luktsmåborre och röllika och mycket mer i en oklippt gräsyta mitt i ett villaområde.

Figur 6. Översiktskarta över de fältbesökta objekten i inventeringsområdets södra del. De som har prioriterats för ängsskötsel är markerade i gult. Numreringen hänvisar till numreringen i bilaga 1 där varje objekt beskrivs.

Figur 7. Översiktskarta över de fältbesökta objekten i inventeringsområdets norra del. De som har prioriterats för ängsskötsel är markerade i gult. Numreringen hänvisar till numreringen i bilaga 1 där varje objekt beskrivs.

5.2 Strukturer för pollinerare

Vid inventeringen observerades strukturer för pollinerare (död ved, sand- och jordblottor, utvecklade bryn) i 39 av de 61 inventerade lokalerna. De sand- och jordblottor som hittades bestod ofta av nyligen ditlagda schaktmassor (i alla fall utifrån de bedömningar vi gjorde på plats). Vid flera objekt finns bryn mellan öppen gräsyta och intilliggande grönområden, men de var inte så ofta de var välutvecklade med trappstegform i övergången mellan öppet och slutet och sällan var de vända mot söder. Det högsta indexet var 6 (av 11 möjliga) för 4 objekt följt av 5 för 2 objekt, se tabell 2.

I bilaga 1, objektsbilagan, redovisas förekomst av strukturer för pollinerare i texten i den allmänna beskrivningen av varje objekt. I tabell 1 redovisas översiktligt förekomsten av de olika strukturerna i andelen av objekten, och i tabell 2 livsmiljöindex för de olika objekten.

Tabell 1. Översikt förekomst strukturer för pollinerare.

Struktur	Saknas/ingen (% av ytorna)	Enstaka (partier) – riklig (% av ytorna)
Död ved	85	15
Sandförekomst	51	49
Blomrikedom	23	77
Tydliga bryn	62	38

Tabell 2. Livsmiljöindex för strukturer för pollinerare kopplat till de inventerade objekten. Gröna och orange rader har högst index.

Objekt	Livsmiljöindex för pollinerande insekter
3	4
4	6
5	6
6	2
7	2
8	2
9	1
10	4
11	4
12	6
13	3
14	0
15	3
16	2
17	0
18	3
19	2
20	2
21	2
22	3
23	2
24	2
25	5
26	4
27	3
28	2
29	1

30	2
31	3
32	0
33	1
34	4
35	4
36	0
37	6
38	3
39	4
40	4
41	3
42	0
43	5
44	0
45	4
46	0
47	0
48	0
49	0
50	4
51	0
52	2
53	0
54	0
55	0
56	0

Ängen är viktig för många pollinerare på grund av tillgång på nektar samt pollen och till exempel växtstjälkar som kan tjäna boplats åt en del grupper. Men en del strukturer för pollinerare behöver inte alltid vara kopplade till ängsmiljöer. Resultaten vid inventeringarna visar att objekt som inte har prioriterats för ängsskötsel ändå kan ha strukturer för pollinerare. Det kan bero på att växtsammansättningen kanske inte alls utgörs av ängsväxter. Det kan till exempel röra sig om ruderatmiljöer (bangårdar, tåkter m.m.) som många gånger har en flora minst lika artrik som ängsmarker, ofta med exklusiva arter. Där finns alltså nektar och pollen men inte potential att utveckla ängsflora. Därför har några objekt fått högt livsmiljöindex trots att de inte är prioriterade för ängsskötsel.

5.3 Lite om artrikedomen

Även om inventeringen varit översiktlig och syfte i första hand varit att prioritera gräsytor för ängsskötsel så kan det vara intressant att ändå titta lite på vilka arter som noterades. Den här listan är långt ifrån komplett men urvalet säger något om vilka typer av marker vi hittade. Återigen måste hänsyn tas till den sena inventeringstidpunkten och att de flesta ytorna var välklippta så många arter har undgått oss.

I några objekt, främst på torrare och sandigare mark, hittades fina hävdgynnade växtarter som prästkrage, åkervädd, väddklint, käringtand, getväppling, brudbröd, bockrot och blåsippa. I många bruksgräsytor var det vanligt med vitklöver, olika gräsarter, lite höstfibbla, enstaka teveronika och några arter till. Inte viktiga floristiskt men t ex vitklöver är en växt som humlorna gärna letar nektar i.

Tabell 3. Ett urval av växter som vi hittade vid inventeringen. Arterna indikerar olika aspekter av gräsytona.

Art	Förekomst	Kommentar
Vitklöver	Vanlig	Bra för pollinerare
Rödklöver	Ganska vanlig	Bra för pollinerare
Renfana	Ganska vanlig	Relativt välbesökt av pollinatörer
Blåeld	Enstaka	Bra för pollinerare.
Käringtand	Enstaka	Bra för pollinerare. Behöver ängsskötsel.
Prästkrage	Enstaka	Behöver ängsskötsel
Blomsterlupin	Ganska vanlig	Invasiv art som behöver bekämpas.
Getväppling	Enstaka	Bra för pollinerare. Behöver ängsskötsel.
Kanadensiskt gullris	Mycket vanlig	Invasiv art som behöver bekämpas.
Teveronika	Ganska vanlig	Teveronika har inte stora krav men klarar inte att marken slutar att hävdas.
Röllika	Vanlig. Stundtals dominerande	Besöks av tvåvingar och skalbaggar men inte så ofta av bin och fjärilar
Harklöver	Enstaka	Behöver ängsskötsel
Höstfibbla	Ganska vanlig	Ganska tålig men försvinner om igenväxningen får gå långt.
Brunört	Ganska vanlig	Bra för pollinerare
Kirskål	Ganska vanlig	Invasiv art som är svår att bekämpa. Växte i kantzoner på i några objekt.
Kråkvicker	Ganska vanlig	Kan vara betydelse för pollinerare.
Baldersbrå	Vanlig på störd mark	Åkerogräs. Ingen ängsväxt.
Maskros	Ganska vanlig	Troligen skulle man se mycket mer maskros om man inventerade under blomningstid.
Fibblor (olika arter)		Det finns många olika arter av fibblor som indikerar olika saker. Har bred betydelse för pollinerare (många arter som kan nyttja dem).

Art	Förekomst	Kommentar
		Flera arter vildbin samlar pollen exklusivt på fibblor, främst rot-, grå- och höstfibbla.
Svartkämpar	Enstaka	Ängsväxt. Gynnas av ängsskötsel.
Väddklint	Enstaka	Fin hävdindikerande art som kräver finare ängar. Behöver ängsskötsel.
Kardborre	Enstaka	Blommorna besöks av många pollinatörer.
Åkertistel	Ganska vanlig	Blommorna besöks av många pollinatörer.
Åkervädd	Enstaka	Behöver ängsskötsel. Bra växt för pollinatörer.
Gulmåra	Ganska vanlig	Försvinner om marken får växa igen.
Vitmåra och stormåra	Ganska vanliga	Försvinner om igenväxning får fortgå men kan gynnas i tidig igenväxning.
Ärenpris	Ganska vanlig	Lågväxt art som gynnas av ängsskötsel.
Vildmorot	Bitvis ganska vanlig	Växer ofta i vägkanter och kantzoner. Försvinner vid svår igenväxning men osäker om den gynnas av intensiv slåtter.
Ängshavre	Ganska vanlig	Vanligt ängsgräs.
Blåsippa	Enstaka	En art som blommar innan blad har slagit ut. Den behöver sol på våren men klarar skugga på sommaren. Missgynnas av igenväxning.
Gåsört	Ganska vanlig	Vi hittade den främst vid strandnära gräsmarker.
Tusensköna		Vanlig art men vi såg den inte så mycket. Missgynnas av igenväxning.
Smultron	Enstaka	Missgynnas av igenväxning.
Viol (olika arter)	Enstaka	Missgynnas av igenväxning.
Gökärt	Enstaka	Växer gärna i kantzonen mellan skog och öppen gräsmark.
Johannesört	Ganska vanlig	Missgynnas av igenväxning med sly.
Vass	Vanlig	Växer längs stränderna. Kan vara fungera som bosubstrat för en del gaddsteklar.
Kungsmymta	Enstaka	Besöks av pollinatörer.
Revfingerört	Vanlig	En vanlig art som klarar sig i många biotoper.
Liten blåklocka	Enstaka	Vi hade troligen sett mer av arten om det inte hade varit klippt.
Brännässla	Bitvis vanlig	Vanlig på näringsrik mark. Konkurrerar ut småväxta arter om marken inte sköts. Flera fjärilar drar sig till brännässla.
Gulvial	Ganska vanlig	Gulvial kan nog trivas i tidiga igenväxningsfaser men försvinner på sikt.
Bockrot	Enstaka	Fin hävdgynnad art som behöver ängsskötsel.
Gulsporre	Enstaka	Vi hade troligen hittat mycket mer om inte gräsyterna var slagna.
Brudbröd	Enstaka	Fin hävdgynnad art som behöver ängsskötsel.
Cikoria	Enstaka	Vi hittade bara cikoria där den nyligen var insädd i nyanlagda gräsytor.

5.4 Invasiva arter

Vid fältbesöken observerades invasiva arter, framför allt kanadensiskt gullris som fanns på många platser och hade ibland stor utbredning. Blomsterlupin och kirskål observerades i mindre omfattning. Kommunen driver parallellt ett arbete kopplat till invasiva arter. Här presenterar vi endast vad som har observerats, tabell 4. Se även i bilaga 1, där detaljerna kring varje objekt redovisas.

Tabell 4. Invasiva arter som identifierades vid inventeringen

Art	Förekomst	Kommentar
Blomsterlupin	Vanlig	
Kanadensiskt gullris	Mycket vanlig	Påverkar flertalet gräs- och ängsmarker negativt på Ekerö.
Kirskål	Vanlig på enstaka platser	

Figur 8. Klippt och oklippt gräsmark intill en av kommunens badplatser.

6 Övergripande riktlinjer

I bilaga 1, där varje inventerat delområde beskrivs och bedöms om det ska prioriteras för ängsskötsel beskrivs även kortfattat vilken typ av skötsel objektet bör ha för att utveckla naturvärden. Innan kommunen inför skötsel enligt bilagan är det nödvändigt att ta del av grundläggande principer för ängsskötsel. De beskrivs i det här kapitlet men inte under varje objekt i bilaga 1. Därför bör bilagan användas tillsammans med de här övergripande riktlinjerna.

6.1 Skötsel av äng

Det är genom slåtter en äng upprätthålls. Om ängen står utan slåtter kommer den växa igen och slutligen kommer sly och träd in i marken. Slåttern gynnar många arter som annars skulle försvinna i takt med att andra arter tar över. Några viktiga principer för skötsel av äng som bidrar till att biologisk mångfald värnas är:

- Slåttertidspunkt
- Upptag av höet
- Typ av redskap

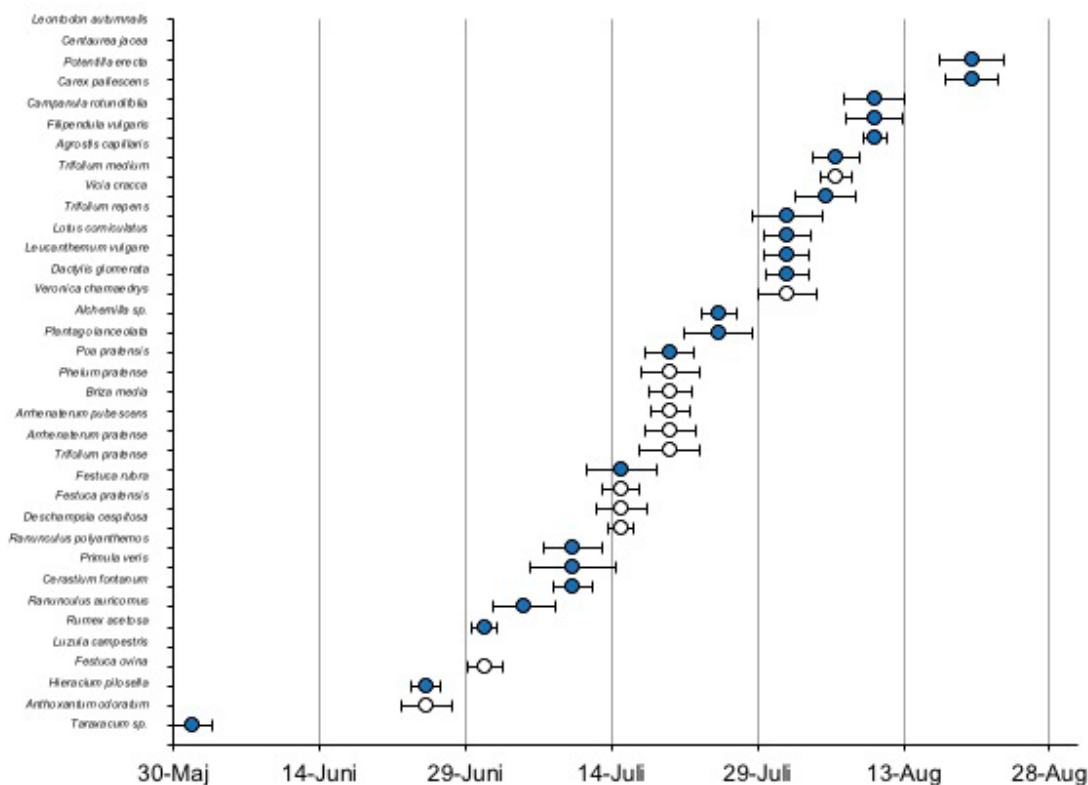
Varför kräver ängsarter särskild skötsel? För att förstå riktlinjerna kan det vara bra att tänka på i vilken typ av marker de här arterna har utvecklats. Vi får gå tillbaka i tiden och se framför oss ett jordbrukslandskap där Sverige hade en stor areal av ängar. Här togs höet som skulle få boskapen att överleva vintern och behovet var stort. Ängarna slogs sent på sommaren för att maximera hömängden. Höet torkades på hässjor i ängarna och forslades bort i skrindor som drogs av kreatur. Hela den här processen innebar att frön fördes runt i landskapet, i pälsen på djuren, i skrindan, kläder och skor, och på så vis spreds.

Slåttertidspunkt

Det enklaste vore om man kunde sätta ett datum då det är optimalt att slå gräsmarker. Men det skulle förutsätta att alla gräs och örter hade frön som mognade ungefär samtidigt. Och så är det förstås inte. Om man arbetar med riktigt artrika ängar med sällsynta arter behöver man titta på artinnehållet i just det objektet och veta vilka arter man vill prioritera för att kunna sätta en bra tidpunkt för slåtter. I figur 9 nedan syns punkter längs en tidsaxel för fruktmognad i en betesmark. Utan att dyka ner på artnivå (det är ändå suddigt i bilden) så framgår tydligt att frösmognad börjar redan i maj för några arter men är klar först i slutet av augusti för andra. Tänk återigen på ängsskötseln förr. Man hade stora arealer äng att slå (för hand) och såklart slogs olika ytor vid olika tillfällen. Slåttern kanske började i början av juli och var inte klar förrän i slutet av augusti. Så det fanns goda förutsättningar för arter att hitta sin plats i landskapet.

De gräsytor som har inventerats i det här projektet har inte den dignitet att skötseln behöver anpassas till en särskild art, men det är bra att veta att tidpunkten för slåtter styr artinnehållet på lång sikt. Man kan ändå ha som riktlinje att om slåtter sker senare delen av juli så har många arter hunnit blomma och sätta frö.

I den här strategin föreslås att slåtter sker tidigast från mitten av juli, men ännu hellre in i augusti och under ett par veckor, i de objekt som ska prioriteras för ängsskötsel.

Figur 9. Datum för fruktmognad (50 % av frukterna mogna) i betesmarker i Harpsund (vita punkter är gräs och blå är örter). Från Dahlström m fl (2008).

Upptag av höet

I princip lika viktigt som att ängen slås är att höet tas om hand om man vill gynna biologisk mångfald. Om ängen slås men höet ligger kvar stannar näringen kvar i marken och snabb- och högväxande arter som gynnas av näringsrik jord tar över. Hit hör till exempel brännässla, tistlar, en del högvuxna gräsarter. Tistlar kan vara bra ur pollineringsynpunkt liksom brännässla drar till sig fjärilsarter. Men för att få en mångfald av växtarter är det inte bra. De höga växterna tar över och skuggar ängsarterna som ofta är lågväxta.

Det är också viktigt att man låter höet ligga och torka och fröa av sig några dagar innan det tas bort. En riktlinje kan vara att senast efter en vecka ska höet tas omhand. För att fröna ska mogna och lossna kan det behövas mer insatser, men i de gräsmarker som finns med i bilaga 1 räcker det att höet tas bort inom en vecka. Får det ligga längre återförs näringen till marken och ett fåtal högväxta arter gynnas. I försök med olika typer av slåtter och borttag eller inte borttag av höet blev resultatet nästan detsamma om slåtter genomfördes men höet fick ligga kvar som utan slåtter. Höga snabbväxande arter tar över och missgynnar biodiversiteten (Persson 1995).

Typ av redskap

Det går bra att slå ängsytor med slåtterbalk efter traktor. Det har varit diskussioner kring om redskapen behöver vara klippande och skärande eller inte. Diskussionerna verkar ha landat i att det går bra med t ex rotorslätter om den inte är slö. Slackhack slår av växterna istället för att klippa/skära. Det ger en snittyta som är uppslitsad. Dels är det ganska fult vilket kan vara bra att undvika i de här markerna som ligger i och nära tätort. Dels riskerar växterna att torka. Även om

det skulle kunna fungera med en slaghack är effekten på riktigt känsliga arter, t ex orkidéer, dålig på lång sikt enligt rapportförfattarens egna erfarenheter.

Runt diken, brunnar, stenar och andra element som sticker upp i ängsytorna så behöver man komplettera med röjsåg eller trimmer. Även här bör höet tas om hand om man vill efterlikna traditionell skötsel och gynna växter. Däremot kan pollinerare gynnas om det får stå kvar lite blommande arter i kantzoner. Hur man gör här får man bedöma från fall till fall. Så fort man kommer ut från delar i tätorter, där hårdgjorda ytor dominerar, brukar sällan oslagna kantzoner vara en bristvara.

7 Förslag strategi

Stora gräsytor som kortklippas gång på gång hela somrarna kan nästan liknas vid en artfattig "gräsöken". Många kommuner har stora ytor bruksgräsmattor som kräver en ganska stor skötselinsats. En välklippt gräsmatta är en förutsättning för en del aktiviteter, t ex fotboll, brännboll och liknande. Men i många fall finns bara fördelar att låta gräsmattan omvandlas till äng. Förutom artmångfalden är det estetiskt vackert med blommor i olika färger, fjärilar och surrande vildbin. Ur rekreationssyfte finns många fördelar med en variation av gräsmark.

7.1 Differentierad skötsel på stora ytor

På några platser har kommunen mycket stora gräsytor. På de kan skötseln med fördel differentieras så att vissa partier omvandlas med ängsskötsel medan andra kan fortsätta vara välklippta för t ex bollspel och lek.

När man låter en gräsyta växa upp kan vissa uppleva området som ovårdat. Särskilt om man är van vid en grön plan yta. För att få gräsytan att ändå se omhändertagen ut kan man klippa kantzoner utmed stigar, gång- och cykelvägar och andra element i ytan. Om folk brukar gå över gräsytan kan man klippa upp en stig (eller flera) så man även fortsättningsvis lätt tar sig över ytan. Informationsskyltar ökar också förståelsen hos människor som annars skulle tyckt det ser fult ut. För stora objekt i bilaga 1 föreslås differentierad skötsel.

Blandningen av slagna ytor och ytor med blommande ängsväxter upplevs förhoppningsvis positiv av de flesta kommunmedborgarna.

7.2 Aktiva åtgärder för att gynna ängsflora

Vill man gå steget längre och även arbeta med aktiva åtgärder i en gräsmark kan även objekten på mer näringsrika lerjordar förbättras, man kan så in ängsväxter och man kan även plantera växter.

Näringsrika lerjordar kan blandas med näringsfattigare jord och sand. De kan vara något att ha i åtanke vid nyetablering av gräsytor. Det befintliga översta jordlagret kan behöva tas bort först. Säkerställ dock att inga oönskade fröer kommer med, t ex invasiva arter eller gräsmarksarter som inte alls hör hemma i den biogeografiska zonen, när ny jord/sand läggs på.

För att förbättra artinnehållet i en gräsyta kan man så in ängsväxter. Det finns dock aspekter som man behöver uppmärksamma mycket noga innan man gör en sådan insats. Låt någon professionell ekolog hjälpa till vid urval och upphandling av frö. Man behöver gå igenom alla arter i fröblandningen så att rätt blandning kommer på rätt plats. Är marken torr behöver frön för torra marker väljas, om den är frisk så är det andra arter som passar. I vissa ängsfröblandningar dominerar åkerogräs, vilket är något helt annat. Det bästa är att samla in frön från liknande gräsmarker i närheten. Följ gärna rekommendationer så att man inte tar för mycket, för de fröna behövs även på sin ursprungsplats.

Det går även att köpa ängsväxter som pluggplantor som man planterar på platsen.

7.3 Vildbin och dagfjärilar

De strukturer som gynnar pollinatörer som vildbin och dagfjärilar är främst de som vi har med i inventeringen och som beskrivs i bakgrundskapitlet. De här strukturerna kan man såklart skapa med aktiva åtgärder. Till att börja med gynnas de av alla de åtgärder vi föreslår i den här utredningen: omvandling av gräsmattor till äng, insådd av ängsblommor och aktiv skötsel av skogsbyn. Men utöver det kan man gärna lägga ut död ved i bryn och andra kantzoner. Bäst resultat om de ligger solbelyst. Bihotell och mulmholkar gynnar många arter. Att skapa sand-

och jordblottor i solbelysta öppna platser skapar boplatser liksom att lämna lite gräs och örter oslagna vissa år så att de torra stjälkarna ger utrymme för insekter.

7.4 Brynmiljöer

Med brynmiljö menas i den här utredningen ett skogsbryn mellan öppen mark och ett område som är slutet med träd (skog eller trädbevuxet grönområde, dunge). Anledningen till att brynmiljöer särskilt nämns är att de kan vara mycket artrika. Bryn ser ut på olika sätt. De som är mest artrika, och som man ur skötselsynpunkt vill eftersträva när syftet är att gynna biologisk mångfald, är trappstegsvis utformade. Med det menas att mellan de höga tätt stående träden finns en zon med buskar och lägre träd, glesare med örtrik gräsmark närmast den öppna ytan. I ett sådant bryn finns en mångfald av mikromiljöer. Hit hör t ex död ved, blottad jord eller sand, blom- och nektarrika buskar och träd som på hösten blir rika på bär. År brynet dessutom solbelyst (riktat mot söder) brukar flera organismgrupper gynnas. Insekter är en av dem grupperna och fåglar är en annan. Och såklart bidrar de nektarrika blommorna och buskarna direkt till att öka diversiteten i brynet.

Motsatsen är ett bryn där höga slutna träd står tvärt avskuret direkt mot den öppna ytan. Då finns färre mikromiljöer som skapar mångfald. Är det dessutom vänt mot norr finns inte de positiva effekterna av sol och värme.

Figur 10. Exempel på ett ganska fint bryn men som ändå kan förbättras: Röj lövsly in mot skogskanten, skapa rum bland träden genom gallring. Spara blommande träd och buskar. OBS, bilden är inte från Ekerö utan från ett annat projekt och utgör bara ett exempel. Foto: Håkan Andersson, Calluna AB.

8 Rekommendationer

Det är av stort värde för biologisk mångfald när kommuner och andra aktörer ser över skötseln av sina gräsmarker i syfte att förbättra för biologisk mångfald. I många fall klipps artrika ytor flera gånger varje år utan att växterna hinner gå upp i blom eller att de hinner nyttjas av insekter. Samtidigt kostar det tid och pengar att klippa ytorna gång på gång. Dessutom används inte sällan fossila bränslen som bidrar till klimatförändringarna. Ytterligare en aspekt på förändrad skötsel i gräsmarker är de estetiska och sociala värden som kan öka med blomsterprakt, fågelkvitter och humlesurr.

Förutsättningarna för den här utredningen har varit begränsade. Om tidpunkten för inventeringarna legat på försommaren eller mitt i sommaren, och om gräsyterna inte varit klippta innan, så hade fler arter kunnat identifieras och både fåglar och insekter kunnat läggas till i inventeringen. Sammantaget hade det inneburit att prioriteringen mellan objekt varit mer exakt.

Av de skälen rekommenderar Calluna och Bjerking att kommunen går vidare med utredningen under kommande år. Gör gärna tillägg med insektsinventeringar och kärlväxtinventering innan gräset slås första gången. Det kommer förfina prioriteringarna och bättre peka ut de objekt som är värda att satsa mest på.

Det är en god idé att följa upp resultaten av ändrad skötsel för att utvärdera att den är rätt och att den leder till ökad biologisk mångfald.

Figur 11. Gräsmark med lummiga träd vid Ekebyhov äppelodlingar.

8.1 Kommunikation

Vi föreslår att ändrad skötsel kombineras med någon typ av kommunikationsinsats riktad mot kommuninvånare och berörda fastighetsägare samt hyresgäster. Syftet är att skapa förankring och att "göra rätt". De få fältdagar vi varit på Ekerö ger inte kunskap om hur de som bor i ett område använder gräsyterna. Om "fel" yta blir äng blir åtgärden negativ i stället för positiv för de som bor i området. Kanske är det just här kvällssolen ligger på när fotbollen kommer fram en vardagkväll på försommaren?

Ett enklare sätt som inte kräver kommunikation (som är tvåvägs) är information (som är envägs). Om kommunmedborgarna får information om att skötseln ska förändras och förklaringar till varför blir det troligen en positiv händelse. Informationen kan kombineras med kontaktvägar ifall nu skötseln skulle bli fel ur grannarnas perspektiv.

Kommunens personal har rimligen bäst kunskap om hur kommunikation kan och bör gå till.

Vi avslutar med att önska Lycka till!

9 Referenser

Andersson, P. (2019). *Pollinerande och sandlevande insekter i Solna*. Calluna AB

Dahlström, A., Lennartsson, T. Wissman, J. & Frycklind, I. (2008). *Biodiversity and traditional land use in south-central Sweden – the significance of timing of management*. *Environment and history* 14:385–403.

Ekstam, U. & Forshed, N. 1992. *Om hävden upphör*. Naturvårdsverket.

Persson, T.S. (1995). *Management of roadside verges: Vegetation changes and species diversity*. Doktorsavhandling. Institutionen för ekologi och miljövard. Sveriges lantbruksuniversitet. Uppsala

Bilaga 1 – Objektsbilaga

Objekt 3

Lokalens namn: Jungfrusund

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 874

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Öppen frisk åkermark med inslag av sly. Näringsrikt. Nordvända lövbryn med al, hägg. Brynen slutar ganska tvärt mot den öppna gräsytan och bildar inte trappstegsform. Mindre del blottad mark sandig jord i gräsmarken, som troligen är tippad här relativt nyligen.</p> <p>Marken är ganska nyslagen så arter kan ha missats.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,3 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Av pedagogiska skäl kan ytan skötas lite mer omsorgsfullt för att undvika tuvor och förna. Fortsätt ta bort höet. Slå även nässlor och tistlar ända in i brynet efter att de har blommat och ta bort höet efteråt.</p>	<p>Slåtter med upptag, aningen slarvigt i år vilket gör att ytan ser tuvig och ovårdad ut.</p>	<p>Gräs dominerar men det finns även arter som gynnar pollinerare som tistlar, klöver, kråkvicker och enstaka blåeld och käringtand i sandblottan. Även röllika och renfana.</p>
Foto		
		

Objekt 4

Lokalens namn: Jungfrusund

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1003

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Liten backe i söderläge mellan skola och bostäder. Torrt och soligt läge. Sydvänt bryn med bärande och blommande buskar. Glest markskikt pga nyschaktat eller nyanlagt. Ligger pedagogiskt intill skola/förskola.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,03 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
2022-09-07		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slätter med upptag.	Ingen. Gräsmatteskötsel längs ena kanten.	Prästkrage, gråbo, röllika, höstfibbla, groblad, en korsblommig som dominerar som vi ej artbestämt troligen korsört. Även lupin.
Kommentar		
Mycket fin brynmiljö mot söder och blomrik gräsmark. Invasiv art i gräsytan är blomsterlupin.		
		

Objekt 5

Lokalens namn: Jungfrusund

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2997

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Objekt utgörs av slänt mellan dike och P-plats. Delar av objektet utgörs av fuktig ruderatmark med vanliga ruderväxter med inslag av öppen jord och sten (schaktad). Delen längst i norr är en anlagd rabatt av typen åkergräs. Rikligt blommande vid besöket i början av september.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,04 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Inget förslag, troligen svårskött. Eventuellt slåtter med röjsåg i framtiden.	Ingen.	Kråkvicker, svinmålla, tistlar, baldersbrå, vallmo, blåklint, honungsfacelia, gurkört
Kommentar		
<p>Bedömningen är att inte prioritera det här objektet eftersom insådden inte liknar ängsväxter utan åkergräs. Det innebär inte att kommunen ändå kan sköta den som äng. Det har rimligen värde för pollinerande insekter och ett estetiskt värde ändå, och vad som utvecklas på sikt är svårt att bedöma i dagsläget.</p>		
		

Objekt 6

Lokalens namn: Jungfrusund

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 870 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Öppen gräsmark i svag hävd. Hävdarter finns men lite tynande tillvaro. Igenväxning med alsly pågår. Bryn utan zoner. Tistlar i kanten.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,14 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
2022-09-07		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Röj sly. Bekämpa invasiva arter. Slätter med upptag.	Ingen.	Getväppling, käringtand, röllika, al, åkertistel, mårör, gulvial, vitklöver, timotej, hundäxing, humlelusern, åkervädd, tistel.
Kommentar		
Den invasiva arten kanadensiskt gullris är mycket utbredd, särskilt på marken intill, mot vattnet.		
		

Objekt 7

Lokalens namn: Bokskogen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 809 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Äppelträd på gräsmatta i kanten av bokskogen och Bokskogsstigen. Äppelträdräden står längs kanterna och mitt i är det öppna gräsmatta. Fågelrikt. I kanterna växer bok, hassel, enstaka lind och tysklönn. Asksly i östra kanten och slagen kirskål.	Ej prioriterad för ängsskötsel Alt. Gör ett försök med ängsskötsel och följ upp resultatet.	
	Areal (ha)	
	Ca 0,12 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Man skulle kunna släppa upp gräset och ha senare ängsslåtter med upptag. Osäker hur det påverkar äppelträden samt osäker hur artrikt det skulle bli. Förslag: försök en sommar och inventera växter och insekter innan gräset slås	Välklippt gräsmatta	Teveronika, brunört, fibbla (matt- el grå-), ärenpris, vit- och rödklöver. Arter missas pga nyklippt. Kirskål (invasiv art).
Kommentar		
Fin helhetsmiljö även om höga värden i gräsytan inte kan identifieras vid fältbesöket. Fina skogsbyn. Ligger dessutom intill Bokstigen och slottets genbanksfruktodling. Mycket folk rör sig här.		
		

Objekt 8

Lokalens namn: Bryggavägen 131

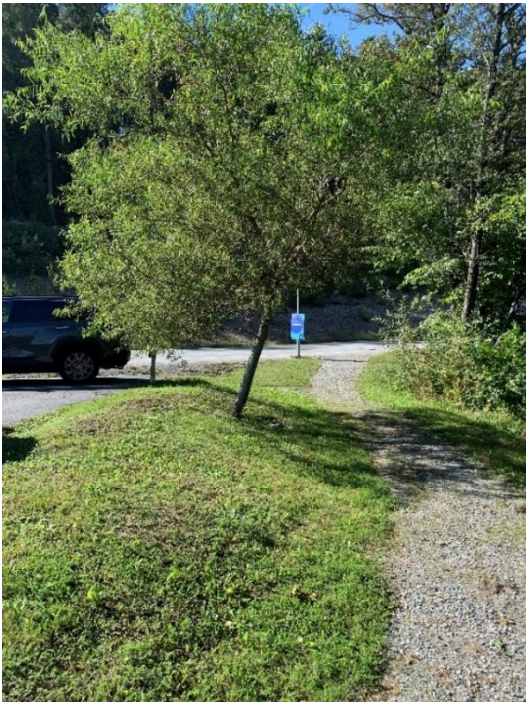
Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1659

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Vägsblåst/svackdike med en dominans av gräs. Grus täcker delar av ytan, troligen delvis från vinterväghållning av GC-bana.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,015 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Löpande skötsel kopplat till funktionen vägren/dike är lämpligt. Dock ingen ängsskötsel.	Slåtter samt påverkat av vinterväghållning.	Gräs, maskros, fibblor.
Kommentar		
Ej lämplig för ängsskötsel i och med att ytan är påverkad av vinterväghållning.		
		

Objekt 9

Lokalens namn: Bryggavägen 131

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1408

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Smal sträng av intensivt skött gräsmatta mellan parkering och gångbana. Inslag av örter som troligen inte får gå i blom. Enstaka ung pil i gräsyta.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
2022-09-07		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ytan kan klippas några enstaka gånger per år, för att låta klöver mm gå i blom. Uppsamling av materialet.	Intensivt klippt	Gräs, rölleka, vitklöver, maskros.
Kommentar		
Området kan upplevas som ovårdat om man låter gräs växa sig för högt, i och med att ytan utgör en avdelare mellan parkering och gångbana. Ytan är ej prioriterad, i och med att förutsättningarna är små för fina ängskvalitéer.		
		

Objekt 10

Lokalens namn: Fredriksstrandsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1312

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Torr till frisk öppen gräsmark. Rätt nyanlagd med en dagvattendamm i mitten som omges av alsly. Triviala gräsmarksarter med inslag av hävdgynnade ängsarter. Gräshoppor och trollsländor förekommer.</p> <p>Bekämpning av litet bestånd av parkslide har utförts sydväst om dammen något år tidigare. Bekämpning med överteckning.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,17 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-07		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Slåtter i slutet juli, med upptag av materialet. Kompletterande slåtter med röjsåg där traktor inte kommer åt.</p> <p>Bevakning/uppföljning av parkslide, så att åtgärder kan sättas in om arten uppkommer på nytt.</p>	<p>Sen slåtter, har slagits dagen innan (6/9) enligt uppgift från boende. Är utfört ofullständigt, behöver kompletteras.</p>	<p>Prästkrage, svartkämpar, röllika, väddklint, kardborre, åkertistel, ryssgubbe</p>
Kommentar		
<p>Svårbedömd men med rätt skötsel kan ängskvaliteter gynnas. Men det kan ta en tid att utveckla fin ängsflora. Viss förekomst av hävdgynnade arter.</p>		
		

Objekt 11

Lokalens namn: Fredriksstrandsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2698

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Nyanlagd gräsmark med insådd av åkerogräs som vallmo, blåklint, cikoria mm. Blåeld. Gles vegetation med öppen sandig jord, blomrikt. Mycket tistel runt lekplatsen i sommar.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,12 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slätter i slutet av juli, med upptag. Tillsyn tistlar tidigare på sommaren. Glöm ej att slå kantzoner.	Har slagits dagen innan (6/9) med stor traktor enligt folk i området. Men mycket är lämnat och står kvar.	Vallmo, blåklint, cikoria med mera, allt nyligen insått.
Kommentar		
Lågt värde i gräsmarken idag men inte utan potential om rätt skötsel.		
		

Objekt 12

Lokalens namn: Ekebyhovs allé

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1317

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
En slänt som delas upp av G/C-väg med torrare öppen gräsmark intill gammal ek. En apel står mitt i. Solbelyst förmiddag och mitt på dagen. Sandblottor och sydvända bryn, även lite död ved och blomrikt.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,07 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slåtter slutet juli med upptag. Håll koll på invasiva arter och hagtorn som kan ta fäste om hävd uteblir. Tillsyn vår så att inte eklöv täcker gräsmarken.	Intensiv gräsmatteskötsel.	Vildmorot, fibblor, rödklöver, vitklöver, humlelusern, rödsvingel, ängshavre.
Kommentar		
Ligger ganska inklämt mellan flervåningshus men artrik och kan uppskattas på grund av blomrikedom och insekter.		

Objekt 13

Lokalens namn: Ekebyhovs allé

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1273

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Gräsmatta med flera ganska stora ekar. I nordväst ligger en backe med fin lundflora i brynet.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,08 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Skötseln behöver inte ändras på grund av att gräsytan är så pass skuggad och inte så artrik. Lundfloran i brynet klarar pågående skötsel.	Intensiv gräsmatteskötsel	Blåsippa, ev gullviva (osäker artbestämning), olika arter av klöver samt ekar.
Foto		
		

Objekt 14

Lokalens namn: Ekebyhovsvägen 10

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1257

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Intensivt klippta gräsytor som gränsar till gångbana och bostäder samt omgärdas av träd- och buskdungar. Tät grässvål, näringsrikt och skuggigt.	Ej lämplig för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,07 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
2022-09-07		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Regelbunden klippning lämpar sig. Ingen ändring i skötsel föreslås.	Klipps intensivt	Gräsmatta, mossa, tusensköna
Kommentar		
Yta lämpar sig inte för ängsmark, då marken är för skuggig och för näringsrik samt passar inte för markanvändningen.		
		

Objekt 15

Lokalens namn: Ekuddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1387 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Liten gräsmatta vid husgavel med allmänna trädgårdsmöbler, bord och bänkar. Intill husgaveln och ca 3 meter ut har växtsammansättningen en annan karaktär som gynnas av ängsskötsel. Lite sandförekomst i gräsytan.	Prioriterad för ängsskötsel (del av objekt)	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Sköt som vanligt, men lämna en kantzon ca 3 m längs husgaveln och slå den i slutet av juli. Ta upp höet.	Intensivt skött gräsmatta.	Intill väggen växer rölleka och fibblor vid husfasaden. Annars mer trivial flora med till exempel rajgräs och baldersbrå

Kommentar

Objekt 16

Lokalens namn: Ekuddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1387 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Gräsyta som är ganska skuggig men ganska artrik bitvis. Längs norränden en slänt som ingår i objektet. En mycket vid gran står i objektet. Säkert populär för småfågel att gömma sig i när det är kallt eller när sparvhöken jagar förbi.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,03 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-07	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Släpp upp vegetationen 2023 och inventera innan slåtter med upptag sent i juli. Utvärdera artinnehåll och skötsel. Slå vägkanterna som vanligt.	Intensivt skött gräsmatta.	Gökärt, smultron, hönsarv, rölleka, ärenpris och vicker växer här.

Foto

Objekt 18

Lokalens namn: Ängsvik badplats

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1344 (samt lite av 1196)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Badplats med ganska stora öppna välklippta gräsytor.</p> <p>Klippt gräsmatta i anslutning till sandstrand vid kommunalt bad. Inga särskilda arter i gräsmarken men kan missas på grund av nyklippt. Bedömer dock att artinnehållet inte är så värdefullt. I området finns gungor, sandlåda och ett uterum. Längs vägen växer stora tallar och en del lövträd och buskar. Rikliga förekomster av sand.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,35 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
Inventeringsdatum		
2022-09-07		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ingen ändring av skötseln. Motivet är dels att artförsättningarna saknas dels att gräsmattan troligen används flitigt av badande gäster.	Intensivt klippt gräsmatta.	Vegetationen domineras av välklippt gräsmatta med bland annat maskrosor.
Foto		
		

Objekt 19 och 20

Lokalens namn: Refuger i korsningen Ekerövägen/Sanduddsvägen
Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1006 samt 1012

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Två bevuxna refuger i korsningen. De är avgränsade gentemot varandra men beskrivs här tillsammans då de liknar varandra. På grund av läget mitt i körbanan är de inventerade från vägkanten med kikare, därav lite översiktlig beskrivning. Vegetationen ser inte näringsrik ut och därför bedöms vegetationen kunna utvecklas till ängsflora. Gräs dominerar, särskilt i det västra objektet.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,1 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
Inventeringsdatum		
2022-09-08		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slåtter slutet juli med upptag.	Ingen skötsel i år. Gräset är högt.	Det som går att artbestämma från vägkanten är röllika, renfana, rödklöver och någon havre, gissningsvis ängshavre. Det växer även någon ros här.
Kommentar		
Ängsskötsel kan både se fint ut för alla bilister som passerar, resenärer som väntar vid den intilliggande busshållplatsen, samt bidra till biologisk mångfald både med växter och pollinerande insekter.		
		

Objekt 21

Lokalens namn: Badet vid Skåluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer/skötselytor: 768

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Öppen igenväxande trädbärande gräsmark intill vatten/kommunal badbrygga. Bänk finns. Igenväxning av sly, vass och älggräs. Stig från vägen genom området och ner till badbrygga. Vassbård i vattnet.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,12 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam och Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Röjning av sly samt slåtter av hela ytan, med upptag. En gång om året är för lite på grund av bördigheten. Förslag att börja med slåtter med upptag 2 ggr per år, förslagsvis i slutet av juni samt i slutet juli. Skötseln behöver löpande följas upp och eventuellt revideras. Målet är att inget sly ska finnas och att ingen förnaansamling sker i gräsmarken.	Oklar skötsel. Röjning enligt info från grannar. Ser ut att vara delvis slagen vid stigens kanter	Vass, al- och videsly, högvuxna gräs, älggräs, kråkvicker, klöver, fackelblomster, röllika, humlelucern, blåeld
Foto		
		

Objekt 22

Lokalens namn: Trädgårdsvägen (Närlunda)

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 728

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Öppen gräsmark mellan villaområden. Mot söder en slänt. Vid inventeringstillfället hade ytan slagits olika intensivt. Mitt på den plana ytan var huvuddelen nyklippt, men i slänten var vegetationen mer uppvuxen och visade en del fina ängsarter.</p> <p>Troligen artrik om den får växa upp (svårt att se i den intensivt skötta delen men lättare i de andra).</p> <p>I sydvästra hörnet är ytan oskött och här växer det in ett stort bestånd av slån.</p> <p>Citronmeliss i gräsmarken är antagligen en rymling från intilliggande villatomter. Den sprider sig lätt så det kan vara bra att hålla koll. Kanske räcker det med slåtter och upptag.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,26 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
Inventeringsdatum		
		2022-09-08
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Ängsskötsel med den slåtter och upptag. Slå ej med slaghack. Slå eventuellt oftare en remsa längs villatomterna samt någon stig genom ängen till lekplatsen ifall området ska se mer omhändertaget ut.</p> <p>Slånbuskaget i sydväst behöver röjas innan slåtter. Ju förr det röjs desto bättre. Buskarna är fortfarande lågväxta så passa på innan de blir större.</p>	Från intensivt skött till oskött.	Kungsmynta, käringtand, vildmorot, gulmåra, rödklöver, röllika, Johannesört, citronmeliss, gråbo, ängshavre och luktsmåborre
Foto		
		

Objekt 23

Lokalens namn: Gnejsvägen/Strandvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2807

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Gräsmatteplätt mellan parkering och väg. Tät grässvål som beskuggas av stora träd under troligen stora delar av dagen. Rikligt med revfingrört.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,01 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ytan kan klippas mer sällan, ett par gånger per år, tidigast i juli. Detta skulle låta örter gå i blom och ge nektar åt pollinerare. Viktigt att samla upp växtmaterialet så att inte näring tillförs ytan.	Klipps intensivt, utan uppsamling	Nävor, röllika, maskros, vitplister, revfingrört, gräs
Kommentar		
Ytan kan lämpa sig för att släppa upp gräs och blommande örter, men kommer inte få några högre värden eller ens medelhöga med en ängsskötsel, då ytan är för skuggig och näringsrik. Därmed är ytan ej prioriterad för ängsskötsel.		
		

Objekt 24

Lokalens namn: Närlunda

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1242 men objektet föreslås gå även utanför 1242

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Stor gräsmatta med en kulle i mitten. Tillsammans med två uppställda fotbollsmål utgör en del av gräsmattan fotbollsplan. Fotbollsplanen upptar dock mindre än halva ytan så det finns stor areal att differentiera och utveckla.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,6 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Förslagsvis undantas delar av objektet från gräsklippning och ersätts med slätter med upptag slutet juli (ängsskötsel). Ytan för fotbollsspel bör klippas som nu samt kanske ytterligare yta för andra spel och lekar.</p> <p>Gärna komplettera med klippta stigar och t ex klippt kant utmed häckar eller gångväg för att visa på omhändertagande, i de delar som får ängsskötsel.</p>	Intensiv gräsmatteskötsel.	Gräsyta med bland annat luktsmåborre, höstfibbla, maskros, groblad, röllika, rödklöver, mårör, palsternacka (på kullen), tistlar, gulvial, ängshavre.
Kommentar		
Har även lagt in mark som kommunen äger men inte har med i sina skötselytor.		
		

Objekt 25

Lokalens namn: Badplats vid Stenhamra, Gnejsvägen
Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1149

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Kortklippt grässlånt ner mot badplats. Objektet är endast 12x8 m. Jordlagret är kompakt med delvis barmark. Det är kraftigt påverkat av mänsklig aktivitet. Platsen skuggas av stora ekar och skogsbyn. Utedusch finns mitt i objektet.</p> <p>Enligt kommunens gis-databas för skötselytor ska ytan skötas som ängsmark, men det bedöms ej lämpligt här</p>	Ej lämplig för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,008 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-08		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
-	Klipps intensivt	Gräs, rölleka
Kommentar		
Ytan lämpar sig för gräsmatta i och med rekreation med bad- och lekplats.		
		

Objekt 26

Lokalens namn: Badplats vid Stenhamra, Gnejsvägen
Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1469

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Intensivt skött gräsmatta vid bad- och lekplats med påtagligt markslitage i större delar. Äldre ekar växer glest och skuggar delvis ytan.</p> <p>I den nordöstra delen, mot Gnejsvägen, finns en solig slänt med annan karaktär där det växer liten blåklocka.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,17 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>I den nordöstra delen av objektet, mot Gnejsvägen, kan det passa att släppa upp gräs och örter i en bård, då det är mer soligt och mindre slitage. Slätter utförs då 1-2 gånger per år, med start i slutet av juli.</p> <p>Övriga delar av objektet lämpar sig att skötas som gräsmatta.</p>	Klipps intensivt	Gräs, liten blåklocka, fibblor, groblad, revfingerört
Kommentar		
Majoriteten av objektet lämpar sig inte för ängsskötsel på grund av markanvändningen som ger upphov till påtagligt slitage. Endast en mycket liten del kan släppas upp och skötas som äng.		
		

Objekt 27

Lokalens namn: Badplats vid Stenhamra, Gnejsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 3014, 1470, 1472, 1146

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Strandnära öppen gräsyta, intensivt skött. Ytan är solbelyst ca halva dagen. Tät grässvål med litet inslag av örter. Ytan är påverkad av markslitage. Området gränsar till lövskog med utvecklat bryn med bl.a. hassel.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,12 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Eventuellt kan det släppas upp gräs och örter i en bård mot bryn, som klipps mer sällan. Övriga delar av objektet lämpar sig att skötas som gräsmatta.	Klipps intensivt	Gräs, groblad, vitklöver, maskros

Objekt 28

Lokalens namn: Tranholmen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 734

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Välklippt liten gräsmatta omgärdad av höga alar på 3 sidor. Näringsrikt. De oslagna kantzonerna vittnar om kraftig tillväxt av nässlor och älgört om hävden skulle minska.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,05 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ingen ändring i skötsel.	Intensiv gräsmatteskötsel.	Gräsmatta med gåsört, groblad, vitklöver, revsmörblomma, maskros och brännässla i oskötta kantzoner.

Foto

Objekt 29

Lokalens namn: Växthusvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1814

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Liten klippt gräsyta i slänt ner mot stig. Bra potential för rik flora. Mot häcken på andra sidan stigen dominerar revsmörblomma. Där kan man fortsätta med gräsmatteskötsel eller sköta som på andra sidan stigen (det är skötselyta 1815 enligt kommunens ID).	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slåtter med upptag i slutet juli. I ett oklippt hörn mot vägen står kvickrot och ryssgubbe. Här ligger stenar. Komplettera med trimmer runt dem. Viktigt att hävden inte blir för svag. Tillsyn behövs.	Välskött gräsmatta.	Åkervädd, mårör, mycket röllika, smultron, prästkrage, brunört och revsmörblomma
Foto		
		

Objekt 30

Lokalens namn: Alhallsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2156

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Vildvuxen solbelyst gräsyta mellan dagvattendike och parkering. Ytan är inte skött och igenväxande av vass. Det pågår byggnation av en ny rondell mm intill, och i samband med detta kommer diket ges en ny anslutning, vilket troligen innebär schakt inom del av objektet.</p> <p>Ytan ingår i kommunens skötselyta för ängsmark.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-08		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Slätter kan till att börja med utföras två ggr per år, för att utarma och missgynna konkurrensstarka arter som vass, skräppa och högväxande gräs och släppa in mer sol. Första slättern kan utföras i juli. Materialet ska avlägsnas.</p> <p>Skötseln bör utvärderas efter ett par år.</p>	<p>Ingen nyligen utförd slätter, förutom klippning intill parkeringsfickor.</p>	<p>Gulvial, vitklöver, vicker, fibblor, tistlar, gråbo, skräppa, måra</p>
		

Objekt 31

Lokalens namn: Träkvista

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2625

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Vägren med ganska mycket arter. Hävdgynnade arter som till exempel bockrot och svartkämpar. Dessutom enstaka förekomst av öppen sandblotta och lite skyddat sydvästläge.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slåtter med upptag slutet juli. Gärna tillsyn för att se om det behöver slås oftare. Se upp med såpnejlika så att den inte ökar i utbredning.	Marken är klippt men höet ligger kvar. Upptag saknas.	Tistlar, rödklöver, vildmoröt, röllika, hundäxing, gråbo, maskros, renfana, bockrot, såpnejlika, vicker, harklöver och svartkämpar.
Foto		
		

Objekt 32

Lokalens namn: Alhallsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2155

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Platsen är tillfälligt ianspråktagen som etableringsyta vid byggnation av intilliggande rondell. Enligt kommunens gis-databas för skötselytor ska ytan ha varit skött som ängsmark. Ett dagvattendike bevuxet av vass löper i ytans ena kant mot vägen.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,05 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Det bör säkerställas att ytan efter anläggandet återställs till ängsmark, dvs. anläggs med rätt förutsättningar för ängsmark, med ogrödslat genomsläppligt material och inte med matjord eller motsvarande. Lämplig skötsel får utformas efter att ytan är återställd efter byggnation.	Ingen skötsel. Ytan är tillfälligt ianspråktagen av byggarbete.	Vass
		

Objekt 33

Lokalens namn: Träkvista

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 662, 1002, 1023

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Villatomt med gräsmatta och fruktträn.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,06 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Passar bättre med gräsmatta än äng här, dels för likheten med villatomt, dels för att området runt omkring är ganska rörigt. Gräsmattan skapar ändå någon sorts struktur	Klippt gräsmatta.	Typiska "gräsmattearter".

Foto

Objekt 34

Lokalens namn: Stenhamravägen/Färentunavägen
Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2891

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Vägren/slänt mellan gångbana och parkering med dominans av högvuxet gräs men med inslag av örter som gulvial och johannesört. Området är solbelyst och relativt torrt.</p> <p>En del av objektet utgör en översvämningssyta och dike med sparsamt av vegetation.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,23 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-08		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slätter i slutet juli med uppsamling. Om gräset växer sig högt på sensommaren kan ytterligare en slätter utföras för att ytterligare utarma förnalagret.	Ingen nyligen utförd skötsel.	I väggen: gulvial, renfana, äkta johannesört, revfingerört, häckvicker, rödklöver och måra. I dikesslänt: vass, skräppa, tistel
Kommentar		
Lämplig yta för ängsskötsel.		
		

Objekt 36

Lokalens namn: Alhallsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2162

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Byggetablering för ny rondell. Ytan ingår i kommunens skötselyta för ängsmark.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,06 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Lämplig skötsel får utformas efter ytan är återställd efter byggnation. Viktigt att ytan, efter byggnation, återställs med rätt förutsättningar för ängsmark.	Ingen skötsel. Ytan är tillfälligt ianspråktagen av byggarbete.	-

Objekt 37

Lokalens namn: Badplatsen vid Mörby prästgårds väg

Kommunens id för tekniska utemiljöer/skötselytor: 1240 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Öppen solig grässlänt med inslag av ängsflora. Området ligger ovanför badplats med brygga, dock inte närmast vattnet. Solitära tallar står soligt. Markskiktet är sandigt, magert och torrt. På bägge sidor växer skog; lövskog och ung tallskog.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,06 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Avstå regelbunden klippning. Låt örter blomma och utför i stället slåtter en gång per år under slutet juli, med uppsamling av materialet.	Klipps intensivt	Liten blåklocka, svartkämpar, blåeld, gråfibbla, femfingerört, rölleka, rödklöver, mårar, kortklippt gräs.
Kommentar		
Förutsättningar finns för ängsflora, med rätt skötsel. Det är soligt och magert och nuvarande flora visar att det finns potential för en ängsflora att vidare etablera sig.		
		

Objekt 38

Lokalens namn: Badplatsen vid Mörby prästgårds väg

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1184, 920, 1240 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Öppen kortklippt gräsyta vid badplats med strand och brygga. Här finns bänkar, gungor mm. Delar av gräsmattan har mycket slitage med blottad mark. Ytan är relativt solbelyst och bedöms vara relativt näringsrik och frisk. Enstaka solitära träd av fågelbär och björk. Området gränsar till lövskog.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,22 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Regelbunden klippning lämpar sig. Ingen ändring i skötsel föreslås.	Klipps intensivt	Kortklippt gräs och typiska gräsmattearter så som groblad, röllika, maskros och vitklöver.
Kommentar		
Ytan lämpar sig för gräsmatta i och med rekreation med bad- och lekplats.		
		

Objekt 39

Lokalens namn: Prästgården vid Mörby prästgårdsväg

Kommunens id för tekniska utemiljöer/skötselytor: 2144 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Öppen solbelyst gräsmark sluttar mot vattnet. Omges av skogsbyn med tall, ek och gran. Troligen gammal betesmark. Magert. Förekomst av gulmåra och brudbröd vilka är signalarter för ängs- och betesmarker.</p> <p>Flera enar växer här och även delvis igenväxande av slånbuskage. Inslag av block. Delar av ytan domineras av den främmande invasiva arten kanadensiskt gullris.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,2 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
2022-09-08		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Slåtter samt bekämpning av den invasiva arten kanadensiskt gullris rekommenderas. Slånbuskage ska hållas i schack, men med fördel ska bryn sparas. Slåtter under slutet juli. Viktigt att det ej görs för sent så att det kanadensiska gullriset hinner sätta frö. Slåtter försvåras av block.</p> <p>En annan möjlighet kan vara bete.</p>	Ingen nyligen utförd hävd. Delvis igenväxande av slån.	Brudbröd (S), gulmåra (S), liten blåklocka, mårör, en, kanadensiskt gullris, gräs.
Kommentar		
<p>Ytan är prioriterad då den idag visar karaktär och arter som visar på värden för äng/betesmark. Om skötsel inte utförs kommer ytan växa igen och värdena gå förlorade på sikt. Området hotas även av en främmande invasiv växt, vilken också kräver åtgärd/bekämpning för att den inte ska tränga ut ängsflora.</p>		
		

Objekt 40

Lokalens namn: Mörbyvägen/Sjöbristvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2139, 2140, 2141

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Vildvuxen frisk gräsyta mellan villatomter och lövskog med slånbyn. Högvuxet gräs och rikligt med nektarrika örter så som klöver och gulvial. Enstaka fruktträd.</p> <p>Den invasiva vresrosen växer i vägrenen mot Mörbyvägen.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,09 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-08		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Slåtter en gång per år runt slutet juli, med uppsamling, vilket skulle gynna mer konkurrenssvag flora. Undvik för tidig slåtter eftersom nektarn då avlägsnas för insekter.</p> <p>Bekämpa invasiv art i vägren.</p>	<p>Avsaknad av slåtter. Men eftersom ytan inte har inväxande sly klipps säkert ytan med jämna mellanrum.</p> <p>Längst i söder klipps kommunens yta intensivt av troligtvis intilliggande villaägare.</p>	<p>Gulvial, johannesört, kärringtand, måra, rödklöver, smultron, grässtjärnblomma, tistlar, slån, gräs, vresros.</p>
Kommentar		
<p>Finns inslag av ängsväxter som visar på potential för att få ökade ängskvalitéer, främst för att gynna pollinerare. Ytan gränsar till rikt bryn med bl.a. slån, fågelbär och fruktträd.</p>		
		

Objekt 41

Lokalens namn: Enlundavägen, norr om Landholmen
Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2049

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Litet område som utgörs av en öppen kantzon mellan brukad åkermark och träd- och buskbärande mark med ek och bryn med slån.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Knappt 0,03 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-08	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Inga skötsel förslag.	Nyligen röjt av slån, unga träd och enstaka större lövträd. Växtavfallet finns upplagt på platsen. Högvuxet gräs är ej slaget.	Högt gräs, tistlar, revfingerört, klöver, mårör, slån
Kommentar		
Området har fel karaktär för ängsskötsel. Mycket stubbar kvar sen röjning, vilket skulle kräva mycket förarbete.		
		

Objekt 43

Lokalens namn: Solberga

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: Ingår i 819

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Obrukad öppen tidigare åkermark. En stor vidkronig sålg står i området. Området gränsar till motionsspår. Det växer en del arter i gräsmarken som gynnas av hävd och som är bra för pollinerare.</p> <p>I objektet finns ett sydvänt tydligt skogsbryn, viss förekomst av öppen sandig jord samt även lite död ved. Blomrikiedom i delar av objektet.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,13 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
Inventeringsdatum		
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ängsskötsel, det vill säga slåtter sent i juli med upptag. Lämna sålgen för fri utveckling.	Ingen skötsel.	Gulmåra, klöverarter, ängshavre, kråkvicker, röllika och åkervädd.
Foto		
		

Objekt 44

Lokalens namn: Solberga

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: Ingår i 819

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Obrukad åker. Spår i gräset indikerar att någon sorts verksamhet sker här.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,24 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ej prioriterad för ängsskötsel. Närheten till motionsspår och läget för rekreation kan ändå motivera att åkern sköts.	Ingen skötsel.	
Kommentar		
Foto saknas		

Objekt 45

Lokalens namn: Solberga

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1552

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Väggkantsvegetation på bitvis sandig jord. Enstaka partier är artrika och blomrika. Det finns även en liten förekomst av död ved.</p> <p>Kanadensiskt gullris som behöver bekämpas i angränsande marker.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,28 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
Inventeringsdatum		
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slätter sent i juli med upptag. Bekämpa invasiva arter.	Ojämn skötsel. Bitvis ingen, bitvis slätter utan upptag.	Gulmåra, blåeld, sötväppling, rölleka och renfana finns i objektet men har fläckvis utbredning.

Foto

Objekt 47

Lokalens namn: Solberga

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2981 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Igenväxande åkermark.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,32 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Inget skötsel förslag, ej prioriterad för ängsskötsel.	Ingen skötsel	Frisk till fuktig gräsmark, högvuxna gräs dominerar
Kommentar		
Foto saknas		

Objekt 48

Lokalens namn: Solberga

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2981 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Igenväxande gräsmark med mycket kanadensiskt gullris. Bergknalles mitt i området.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,17 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ej prioriterad för ängsskötsel. Bekämpning av kanadensiskt gullris, helst innan det hinner sprida sig till omkringliggande marker.	Ingen skötsel.	Mycket kanadensiskt gullris (invasiv art).
Kommentar		
Foto saknas.		

Objekt 49

Lokalens namn: Roshagen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: Ligger utanför men intill 819

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Objektet är en öppen grusyta med ruderatväxter varför den inte har prioriterats för ängsskötsel.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Arealuppgift saknas	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Inga skötsel förslag	Ingen	Ej inventerat eftersom det inte är en gräsmark.
Kommentar		
Objektet är inte lämpligt för ängsskötsel. Därför har ingen relevant avgränsning gjorts, därför saknas även arealuppgift.		

Objekt 50

Lokalens namn: Gräsåker

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: saknas

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Välklippt gräsmatta med ensartad vegetation. Mycket stor yta som skulle kunna få varierad skötsel av rekreationsskäl. Det finns några fina bryn. Om man släpper upp delar under sommaren kan det gynna pollinatörer. Längst i söder en hel del buskar och träd som skapar variation.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 3 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-13	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ej prioriterad för ängsskötsel på grund av naturvärden. Däremot kan ytans skötsel varieras av rekreationsskäl. Förslag att sköta den som nu alternativt låta delar få ängsskötsel för att ge variation och gynna pollinerare.	Intensivt skött gräsmatta.	Rölleka, höstfibbla och rödklöver växer på några ställen. Där fanns även småväxta fibblor, förmodligen matt- eller gråfibbla.
Kommentar		
		

Objekt 51

Lokalens namn: Lundhagens strand

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: saknas

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Ganska stort strandnära objekt som domineras av vassområden. Mycket igenväxning. På några ställen har villaägare (?) klippt gångar eller lite större yta.</p> <p>I östra delen av objektet finns även ett område med buskar och träd.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,76 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
Inventeringsdatum		
2022-09-13		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Objektet är inte prioriterat för ängsskötsel men det är inte uteslutet att det skulle kunna bli en fin strandäng med rätt insatser och åtgärder (behöver nog börja med en återställningsfas i så fall).	Ingen skötsel	Vass, älggräs och annan igenväxningsvegetation men inslag av ytterligare arter.

Foton

Objekt 52

Lokalens namn: Lundhagens badplats

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1244 (inte riktigt hela)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Igenväxning dels vid vattnet dels ett litet område som utgör norra delen inom avgränsningen. Mycket snårvinda, älgört och sly. Brännässlor revfingerört. Intill ligger välslagna bruksgräsmattor, badplats.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,2 ha	
	Inventerare	
	Marie Björklund	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-03	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ej prioriterad för ängsskötsel på grund av artinnehåll, men varför låter man norra delen stå oslagen? Någon har satt upp skyltar "klipp ej här", men det ser omotiverat ut till områdets helhet som badplats. Just den här delen kan möjligen få lite artvärde vid ängsskötsel. Här växer t ex gulmåra och gulvial.	Svag hävd. Norra delen oskött.	Gulmåra, gulvial, tistlar, älgört, brännässla och vinda med mera.
Foto		
		

Objekt 53

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1368

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Kortklippt gräsmatta, som egentligen tillhör skötselyta för naturmark. Ytan omgärdas av vassbestånd mot vattnet samt trädgårdsbuskar mot väg. Ganska soligt.</p> <p>I kanterna där det klipps växer fler örter av bl.a. ärtväxter och signalarten gulmåra.</p> <p>Ytan klipps troligen av fastighetsägare som har båthuset vid bryggan intill.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-14	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Ingen anledning att ha intensiv skötsel med regelbunden klippning, bättre om ytan klipps mer sällan så att örter får chans att blomma. Kantzonerna visar på att det finns viss potential till blomning, vilket kan gynna pollinerare.</p> <p>Förslag att kommunicera med fastighetsägare på Skäluddsvägen, då det troligen är de som klipper stora delar av kommunens mark i området.</p>	Klipps intensivt	Gulmåra (S), revsmörblomma, vitklöver, gräsarter.
Kommentar		
Ytan är ej prioriterad för ängsskötsel i och med att den är väl näringsrik och har sämre förutsättningar för goda ängskvaliteter.		
		

Objekt 54

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1369

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Liten öppen gräsyta intill vägen, avgränsad av vattnet och trädgårdshäckar. Ligger soligt. Västra delen av objektet är mer mager med hävdgynnade arter som blåeld och svartkämpar.</p> <p>I objektet finns död ved av en nedfallen grov gren.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,015 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Slätter i slutet juli, med uppsamling av material. Om gräset växer sig högt kan slätter ske en gång tidigare för att släppa in ljus.</p> <p>Önskemål från fastighetsägare mitt emot att ta bort "skräpig gren". Den döda veden är dock bra att lämna kvar, men man kan rensa bort de klena risiga delarna och lämna den grova delen, för ett mer städat intryck.</p>	Troligen klipps ytan ibland. Oftare närmast vägen.	Blåeld, röllika, svartkämpar, fibblor, femfingerört, gulsporre, maskros.
Kommentar		
Prioriterad då ytan hyser skapliga förutsättningar för att gynna och öka ängskvalitéer med rätt skötsel.		
		

Objekt 55

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1370

Beskrivning av delområde	Prioritering	
Liten klippt gräsplätt som ligger delvis skuggigt mot vattnet. En del av objektet utgörs av högvuxen flora av renfana och nässlor. Större pil kanten.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,01 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-14	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ingen förändring i skötsel. Fastighetsägare mitt emot har önskemål om en dialog med kommunen angående skötseln av kommunens ytor mot vattnet och längs med Skäluddsvägen.	Klipps ca 5 ggr per år, enligt uppgift från fastighetsägare mitt emot.	Röllika, rödklöver, måra, femfingerört, svartkämpar, nävor
Kommentar		
		

Objekt 56

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1296, 1297

Beskrivning av delområde	Prioritering	
Intensivt klippt gräsyta med få blommande örter. Gränsar mot vatten med smalt vassbälte, väg och tujahäck. Finns en bänk uppställd, vilken vetter mot vattnet.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,02 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ingen förändring i skötsel.	Intensivt klippt utan uppsamling.	Klöver, maskros, gräs.
Kommentar		
Ej prioriterad i och med få arter och låga förutsättningar för ängskvalitéer.		
		

Objekt 57

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 766, 767

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Igenväxande gräsmark mellan vägen och vattnet. Ytan är svårtillgänglig, man behöver ta sig igenom en häck från vägen för att ta sig till objektet. Mycket bredbladiga högväxande gräs, inslag av örter samt inslag av blommande buskar som hagtorn och vildros. Sly av al finns. Soligt läge, utvecklat bryn i väster.</p> <p>Svårt att säga hur ytan skulle bli med ängsskötsel, men bedömningen är att den har låg potential.</p> <p>I objektet finns en hög med trädgårdsavfall samt även den invasiva arten kanadensiskt gullris.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,03 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Inga förslag till ängsskötsel. Däremot kommer ytan växa igen om ingen slåtter utförs alls.</p> <p>Invasiv art bör bekämpas.</p> <p>Kan informera fastighetsägare om att inte dumpa trädgårdsavfall på kommunens mark.</p>	Ingen skötsel på något år. Bortsett från en klippt bård mot grannfastigheten.	Renfana, tistlar, kråkvicker, stormåra, nässlor, åkervinda, kanadensiskt gullris.
		

Objekt 58

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 765

Beskrivning av delområde	Prioritering	
Intensivt klippt gräsyta mellan vägen och ett smalt vassbälte mot vattnet. Halva ytan skiljer sig i artsammansättning och är lite artrikare än den andra halvan, dock saknas fina ängsarter. Troligen är den artrikare delen uppfylld av mer genomsläppliga jordmassor.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,017 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-14	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Ytan är inte prioriterad för ängsskötsel, dock finns ingen anledning att fortsätta sköta ytan med intensiv klippning. I stället kan den klippas mer sällan för att låta blommor gå i blom och på så sätt gynna pollinerare.	Klipps intensivt med uppsamling.	Åkerpilört, röllika, humlelucern, förgätmigej, vitklöver, rödklöver, rödplister, baldersbrå, lomme.
		

Objekt 59

Lokalens namn: Skäludsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 764 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Gräsmatteyta mellan väg och vattnet. Finns brygga och studsmatta. Öppet och solbelyst, dock näringsrikt. Inom västra delen kring en stor pil är markskiktet lite magrare med något större inslag av örter.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,035 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-14	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Skötsel i västra delen kring stor pil: klipp mer sällan, med tidig start i juni på grund av bördigheten. Uppsamling av växtmaterial. Östra delen kan fortsätta skötas som gräsmatta.	Intensivt klippt, utan uppsamling	Rölleka, stormåra, stinknäva, rödklöver, gåsört
Kommentar		
Den västra delen av objektet (längst bort i bild) kan lämpa sig för en mer sällan utförd klippning för att släppa upp gräs och blommande örter, men kommer inte få några högre värden då ytan bedöms för näringsrik. Därmed är ytan ej prioriterad för ängsskötsel.		
		

Objekt 60

Lokalens namn: Roddargatan

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 952, 968

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Smal rabatt av anlagd ängsyta, mot husfasad i nordost-läge. Skugga stor del av dagen. Dominans av flora av typen åkerogräs, inslag av gräs. Ytan verkar vara relativt nyanlagd.	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,01 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-14	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
Slåtter en gång per år i augusti. Sen slåtter i det här fallet, då det gynnar pollinatörer och liten konkurrens från gräs. Uppsamling av material efter några dagar när materialet har fått fröa av sig.	Ingen synlig skötsel.	Gul och vit sötväppling, cikoria, blåklint, vallmo, svinmolla, rödklöver, vitklöver, hummelucern, gullkrage, vägtistel
Kommentar		
Ytan är anlagd som äng och bör ha skötsel därefter. Ytan är liten men kan i viss mån bidra till variation i en bebyggd miljö och nektar åt insekter.		

Objekt 61

Lokalens namn: Tranholmsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 718

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Stort område som utgörs av en öppen intensivt skött gräsyta med tät gräsvål och typiska gräsmattearter. Bördigt. Inom ytan växer enstaka träd av äpple, sälg och pil.</p> <p>Gräsytan gränsar till igenväxt yta mot vattnet, av bl.a. älggräs och vide.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 1 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
	2022-09-14	
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Inom ytan kan man tänka sig att öar eller bårder lämnas vid enstaka klippning, som då klipps mer sällan. Däremot skulle det inte passa med slåtter bara en gång per år, eftersom gräset skulle bli för dominant och högväxande och riskera att missgynna flora.</p>	<p>Klipps med gräsklippare 4–5 ggr per år, enligt uppgift från skötare på plats. Utan uppsamling.</p>	<p>Gräsmattearter</p>
Kommentar		
		

Objekt 62

Lokalens namn: Näktergalsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 673

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Öppen buskbärande gräsmark med tunt jordtäckte och bitvis berg i dagen. Soligt, torrt, bitvis magert. Relativt rikt på flora, men i stort behov av hävd. Svårt att avgöra om fler intressanta arter finns.</p> <p>Inslag av rosbuskar, en del små asksly. Delar av ytan är mer bördig nedanför berget mot vatten och båtbygga.</p> <p>Det växer ett par mindre bestånd av invasiv kanadensiskt gullris i objektet.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,18 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Slätter inom delarna som inte ligger på berg, röjsåg kan vara nödvändigt. En gång per år i slutet juli, med uppsamling. Viktigt att även röja bort sly och hallon, vilka missgynnar ängsvegetationen.</p> <p>Bekämpning av kanadensiskt gullris.</p>	Ingen synlig skötsel förutom viss beskärning av rosbuskar.	Stor blåklocka (T), liten blåklocka, harklöver, äkta johannesört, kärleksört, stormåra, nävor, kanadensiskt gullris
Kommentar		
Prioriterad för ängsskötsel eftersom förutsättningarna är goda och platsen är i stort behov av hävd för att ängsflora inte ska missgynnas. Området är även i behov av bekämpning av invasiv art.		
		

Objekt 63

Lokalens namn: Björkuddsvägen, ridhus

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 2664

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
Öppen betesmark med pågående hästbete. Påtaglig gödsling och delvis slitage/upptrampat. Svårbedömt om arter kan finnas ifall marken inte betas aktivt.	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,4 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
-	Hästbete	Obetydliga arter, gräs, nässlor mm
Kommentar		
Lämpar sig inte för ängsskötsel med pågående bete.		
		

Objekt 64

Lokalens namn: Bryggavägen 94

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1704 (del av)

Beskrivning av delområdet	Prioritering	
<p>Öppen vildvuxen gräsyta med dominans av tistlar. Gammal jordbruksmark. Solbelyst. Gräsytan gränsar till rikt sydvänt bryn av bl.a. slån, hagtorn och vildros. Åt andra hållet gränsar ytan till en fruktträdgård.</p> <p>Myrbon i marken, vårtbitare. Död ved finns inom gräsytan i form av lövlåga.</p>	Prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,11 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
	Inventeringsdatum	
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Förslag med slåtter 2 ggr per år i slutet juni och slutet juli, för att missgynna konkurrensstarka arter. Uppföljning efter något år för att se om det ger önskad effekt och eventuellt justera skötseln. Uppsamling av växtmaterial.</p>	Ingen synlig skötsel gjord inom närtid.	Tussilago, måra, tistlar, baldersbrå
Kommentar		
<p>Ytan är i behov av slåtter för att få bättre värden än idag. Omgivningen är fin med fina bryn, så trots att gräsytan inte hyser några naturvärden idag har miljön potential att gynna pollinerare. Skötseln behöver följas upp för att utvärdera.</p>		
		

Objekt 65

Lokalens namn: Skäluddsvägen

Kommunens id för tekniska utemiljöer, skötselytor: 1367

Beskrivning av delområde	Prioritering	
<p>Ytan tillhör skötselyta för naturmark, men är i själva verket en kortklippt gräsmatta. Ligger mellan vägen och vattnet. Typiska gräsmattearter samt smörblomma. Halvskuggigt.</p> <p>Ytan omgärdas delvis av sydvänt lövbryn av videbuskage, krikonträd och björnbär. Intill finns även en liten odlingsyta med bl.a. äppelträd.</p>	Ej prioriterad för ängsskötsel	
	Areal (ha)	
	Ca 0,05 ha	
	Inventerare	
	Susanne Öjerstam	
Inventeringsdatum		
2022-09-14		
Förslag skötsel	Nuvarande skötsel	Vegetation och arter
<p>Det finns ingen anledning att klippa så ofta, som gräsmatta. Bättre att klippa mer sällan, dvs. släppa upp gräs och låta örter blomma.</p> <p>Förslag att kommunicera med fastighetsägare på Skäluddsvägen, då det troligen är de som klipper stora delar av kommunens mark i området.</p>	Klipps intensivt	Smörblomma, maskros, vitklöver, rölleka, groblad, björnbär, videbuskage och krikonträd.
Kommentar		
Ytan är ej prioriterad för ängsskötsel i och med att den är väl näringsrik och har sämre förutsättningar för goda ängskvalitéer.		
		

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping